

Sobre les fires del llibre a Tortosa

Durant els anys de la II República la cultura llibresca va rebre un significatiu impuls a Tortosa. Tanmateix, tot un seguit de lletraferits varen haver de lluitar molt per consolidar la diada del llibre. Des d'organismes com l'Ateneu, el Centre Cultural de Remolins i el Centre Catalanista Republicà, es varen dedicar a fer llargues campanyes de conscienciació ciutadana sobre la importància d'aquesta diada, que pretenien que tingués vora l'Ebre el mateix esplendor que en altres indrets del domini lingüístic català. El 1928, l'aleshores jove periodista Carles Sánchez i Pastor, s'expressava amb una gran claredat en un article molt il·lustratiu titulat *Per què no hem de celebrar ací la Diada del llibre?*, com a part de les seues habituals col·laboracions al butlletí de l'Ateneu: Ciceró ha dit: "Una habitació sense llibres és com un cos sense ànima". Que podem traduir per "Un poble sense cultura - essència del bon llibre - és poble

mort".

Durant el mateix any les pàgines del setmanari catalanista *Vida Tortosina* varen omplir-se amb un bon nombre d'articles que demanaven una participació ciutadana en un dia tan singular. Als anys 1930 vàrem veure l'aparició de l'excelsa figura del novel·lista ebrenç per excel·lència Sebastià Juan Arbó, que va revolucionar els ambients literaris comarcals; alhora que altres autors com: Francesc Mestre i Noé, Mn. Tomàs Bellpuig, Joan Povill i Adserà (mestre en Gay Saber als Jocs Florals de Perpinyà), Salvador Estrem i Fa (el poeta del Priorat) varen rebre uns merescuts homenatges i reconeixements.

Un literat cabdal d'aquestes diades a nivell local va ser Joan Cid i Mulet (Jesús 1907-Ciutat de Mèxic 1982), pel fet que va treure un llibre durant cinc anys consecutius. La seua primera novel·la, *A l'ombra del Montsià*, va ser la més venuda l'any 1933. Poste-

riorment el 1937, en qualitat de regidor de cultura de Tortosa, va organitzar una significativa Fira del llibre en plena Guerra civil. Entre altres actes, se varen celebrar diverses conferències a totes les escoles públiques de la ciutat, mentre que la Conselleria de Cultura va repartir un lot de llibres per valor de 500 pessetes. L'intel·lectual catalanista va enviar al front d'Aragó deu exemplars de la seua novel·la *Rosa Maria* (candidata al premi Crexell de 1936), i va publicar un llibre de poesia *Les ales del neguit* durant el període bèl·lic, per la qual cosa li va rebre tota mena d'insults per part dels capítols anarquistes que no consideraven que era un període per perdre el temps en aventures poètiques.

Posteriorment, durant el llarg exili que va haver de sofrir, va encarregar-se d'organitzar el pavelló català de la Fira Internacional del llibre de Mèxic en diverses ocasions, i va publicar un llibre de referència històrica com és

Catalunya en la feria del libro. La seua passió llibresca engendrada vora l'Ebre va ser altament fructífera al país asteca. La fira del llibre de 1944 va esdevenir tota una fita, tal com es pot comprovar en el següent article de la històrica revista *Ressorgiment* de Buenos Aires, la més prestigiosa i de llarga durada de la diàspora catalana: "Com a record de la participació de Catalunya a la Fira del Llibre de Mèxic (1944) s'ha editat en castellà un fascicle amb moltes fotografies i àmplia informació per al públic de l'Amèrica Llatina". S'hi publiquen també el text de les conferències donades al Teatre de la Fira per J. Cid i Mulet. Hi ha diverses opinions sobre el Pavelló Catalunya, la llista de les obres exposades, els periòdics editats als països d'Amèrica, la llista de les entitats i particulars que varen contribuir a l'estand català, un Glosari anecdòtic, escrit per Lluís Ayrnami i Baudina, etc. El pavelló Catalunya de la Fira del

Emigdi Subirats
escriptor

Llibre (1944) va merèixer un Diploma amb Menció Honorífica del Departament del Districte Federal de Mèxic.

En el marc del centenari del seu naixement, el 2007, es va instaurar la fira literària Joan Cid i Mulet al seu poble natal, Jesús. L'amiga Dolors Queralt, llavors regidora de cultura jesusenca, va tenir el coratge i la capacitat de tirar endavant el certamen que honora el nom d'un dels grans homenots de lletres de les nostres terres, que bé mereixia aquest reconeixement pels seus anys d'alta dedicació al foment del llibre.